

SAK

TYÖTÄ

TOISTEMME

PUOLESTA

Oikeudenmukaisen siirtymän tausta ja tavoitteet

Bioenergian Turvepäivät 16.11.2020

Pia Björkbacka, SAK:n kansainvälisten asioiden asiantuntija

Oikeudenmukainen siirtymä YK:n Pariisin ilmastopöimyksessä ja ILO:n suuntaviivoissa

”Ottaen huomioon **työvoiman** oikeudenmukaisen siirtymän ja säällisen työn ja laadukkaiden työpaikkojen luomisen vaatimukset kansallisesti määriteltyjen kehitysprioriteettien mukaisesti...”

- YK:n Pariisin ilmastopöimus

”Oikeudenmukaisen siirtymän keskeisiä periaatteita ovat työntekijöiden oikeuksien kunnioittaminen – mukaan lukien työpaikkojen määrä ja laatu – sekä toimeentulon turvaaminen. Oikeudenmukaisen ilmastopöitiikan valmistelun, seurannan ja arvioinnin on perustuttava työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulle, jotta kaikki osapuolet voivat olla sitoutuneita ilmastopöitiikkaan.”

- YK:n ilmastokonferenssin asiakirja 2016

Oikeudenmukainen siirtymä YK:n Pariisin ilmastopöimyksessä ja ILO:n suuntaviivoissa

- ILO:n suuntaviivat painottaa Pariisin sopimuksen lisäksi:
- Murroksen kasvihuonepäästöttömään yhteiskuntaan pitää olla reilu kaikille
- Murroksesta kärsivien työntekijöiden sosiaaliturva/toimeentulo on taattava ja uudelleen työllistymistä edistettävä.
- Alueelliset ja toimialakohtaiset erot on tunnistettava oikeudenmukaisen siirtymän toimia suunnitellessa.

Ay-liikkeen tavoitteet oikeudenmukaiselle siirtymälle

- Osallisuus: työntekijät mukaan suunnittelemaan, arvioimaan ja seuraamaan ilmastotoimia ja strategioita.
- Kansallisissa ilmasto- ja energiastrategioissa ennakoidaan työllisyys- ja osaamisvaikutukset ja toimitaan niiden mukaan.
- Jos työpaikat vähenevät ilmastopolitiikasta johtuen (esim. energiamurroksen tai yrityksen liiketoimintastrategian muutoksen takia) työntekijöiden toimeentulon turvaaminen varmistettava.
- Ilmasto- ja energiapolitiikan vaikutukset myös alueellisiin ja paikallisiin yhteisöihin arvioitava aina ilmastosuunnitelmien yhteydessä.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto JTF – ay- liikkeen näkemys

- JTF:n Suomen osuuden arvioidaan olevan reilu miljardi euroa kansallinen rahoitus mukaan lukien.
- Toimet järkevintä kohdentaa:
 - ✓ Koko maahan, jos kriteerit täyttyvät.
 - ✓ Pääosin yksityisrittäjien ja työntekijöiden osaamisen päivittämiseen ja työllistymisen edistämiseen.
 - ✓ Turvealan toimijoiden lisäksi energiantensiivisen teollisuuden työntekijöiden toimeentulon turvaamiseen.
 - ✓ Alueellisten JTF- strategioiden lisäksi tarvitaan kansallinen JTF- strategia.